Ρωμαϊκές Θέρμες Αλιβερίου

Η αρχαία λουτρική εγκατάσταση, που αποκαλύφθηκε στο χώρο του Ατμοηλεκτρικού Εργοστασίου στον **Κάραβο Αλιβερίου**, αποτελεί ενδιαφέρον μνημείο των ύστερων ρωμαϊκών χρόνων. Όπως προκύπτει από την αρχιτεκτονική του μορφή και τα ευρήματα, που αποκαλύφθηκαν στο εσωτερικό του, κατασκευάσθηκε τον 4ο αι. μ.Χ. και συνέχισε να λειτουργεί μέχρι τον 7ο αι. μ.Χ. Με δεδομένο το γεγονός ότι στην Εύβοια έχουν εντοπισθεί μέχρι σήμερα εγκαταστάσεις λουτρών των ρωμαϊκών χρόνων στις σημαντικότερες πόλεις, όπως στη Χαλκίδα, στην Ερέτρια, στην Αιδηψό και πιθανόν στην Κάρυστο, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι και η λουτρική εγκατάσταση του Αλιβερίου εντάσσεται στο πλέγμα των λειτουργιών και δραστηριοτήτων ενός οικισμού, ανάλογης, ίσως, οικιστικής ανάπτυξης.

Οι θέρμες του Αλιβερίου ανήκουν στον εν σειρά τύπο και οι χώροι τους εκτείνονται παρατακτικά σε έναν άξονα, μήκους 30 μ., με προσανατολισμό Α-Δ. Περιλαμβάνουν τους βασικούς χώρους ενός λουτρού, δηλαδή το αποδυτήριο (vestibulum) και τους χώρους του ψυχρού (frigidarium), του χλιαρού (tepidarium) και του θερμού λουτρού (caldarium). Τα δάπεδά τους ήταν καλυμμένα με μεγάλες σχιστολιθικές πλάκες, ενώ μερικές φορές διακοσμούνταν και με ψηφιδωτά. Η είσοδος του συγκροτήματος βρισκόταν στη νοτιοανατολική γωνία. Ο επισκέπτης εισερχόταν στο αποδυτήριο, άφηνε τα ρούχα και τα προσωπικά του είδη και προχωρούσε στους χώρους του ψυχρού λουτρού, οι οποίοι εκτείνονταν κατά μήκος της βόρειας πλευράς. Από εκεί συνέχιζε την περιήγησή του στους χώρους του χλιαρού και θερμού λουτρού, οι οποίοι αποτελούνταν από αψιδωτές αίθουσες, πλαισιωμένες από μικρότερα δωμάτια με λουτήρες. Το βαλανείο του Αλιβερίου κατατάσσεται, σύμφωνα με την έκταση των οικοδομικών λειψάνων, που έχουν αποκαλυφθεί, στα μετρίου μεγέθους και μη μνημειώδη, δημόσια κτηριακά σύνολα. Τα τυπολογικά στοιχεία του λουτρού, όπως η ύπαρξη μικρών λουτήρων και η απουσία μεγάλης πισίνας, σε συνδυασμό με το σύνολο των ευρημάτων και ορισμένες ενδείξεις της τοιχοποιίας, επιβεβαιώνουν τη χρονολόγηση της πρώτης οικοδομικής του φάσης στον 4ο αι. μ.Χ και τη διακοπή λειτουργίας του στον 7ο αι. μ.Χ.

Τα κινητά ευρήματα, που περισυνελέγησαν κατά τη διάρκεια της ανασκαφικής έρευνας, προέρχονται από διαταραγμένα στρώματα και σώζονται εξαιρετικά αποσπασματικά, γεγονός που δυσχεραίνει τη χρονολόγησή τους και την ακριβή τυπολογική τους κατάταξη. Οι ομάδες κεραμικής περιλαμβάνουν ως επιτραπέζια σκεύη, οινοχόες, που προορίζονταν για την κατανάλωση κρασιού από τους επισκέπτες, και ως αγγεία μεταφοράς, αμφορείς. Άφθονα επίσης είναι τα θραύσματα γυάλινων μυροδοχείων, που περιείχαν αρωματικά έλαια για το άλειμμα των λουόμενων. Τα λίγα ακέραια ή αποσπασματικά σωζόμενα πήλινα λυχνάρια, που βρέθηκαν στους χώρους του λουτρού, επιβεβαιώνουν τη λειτουργία του

λουτρού και κατά τις νυκτερινές ώρες. Στα μεταλλικά ευρήματα περιλαμβάνονται πλήθος σιδερένιων καρφιών και χάλκινα μικροαντικείμενα. Ενδεικτικά αναφέρονται μία φυλλόσχημη σπάτουλα για την επάλειψη των λουόμενων με αρωματικές αλοιφές, ένα αγκίστρι, μία περόνη με πτηνόμορφη κεφαλή και ένα κάλυμμα χάλκινου λύχνου διακοσμημένο με προτομή γυναικείας μορφής που, κατά μια εκδοχή, ταυτίζεται με τη θεά Αθηνά. Τέλος, εξαιρετικά διαφωτιστικά για την χρονολόγηση των οικοδομικών φάσεων του λουτρού είναι δύο χάλκινα νομίσματα που χρονολογούνται στον 4ο και 6ο αι. μ.Χ. αντίστοιχα.

Οι θέρμες αποκαλύφθηκαν κατά την ανασκαφική έρευνα που διενεργήθηκε την περίοδο 1995-1997 στο χώρο του ατμοηλεκτρικού Σταθμού Αλιβερίου, με αφορμή τις εργασίες επέκτασης του διοικητηρίου. Τότε διαπιστώθηκε, ότι ένα τμήμα του αρχαίου συγκροτήματος είχε καταστραφεί κατά τις εργασίες κατασκευής του εργοστασίου στη δεκαετία του 1950.

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού http://odysseus.culture.gr

Συντάκτες

Αθ. Χατζηδημητρίου, αρχαιολόγος

Δρ Δ. Μυλωνάς, αρχαιολόγος